

10^e Post O.N.S. Meeting

Gea Ypenga
MANP, verpleegkundig specialist
Ziekenhuis Bethesda, Hoogeveen

CINV 15 mei 2013

Chemo induced nausea and vomiting

Is er nieuws?

Mechanisme

Onderzoek CINV

Bijkomende factoren

Beleving patiënt

Aandachtspunten behandeling

Ter inleiding

- Beschikbaarheid nieuwe geneesmiddelen en 'agressievere' a.e. regimes leiden al tot afname van CINV.
- Onvoldoende controle van CINV kan aanleiding geven tot (ernstige) complicaties en patiënt doen afzien van verdere behandeling (25-50%)

Doherty; Hesketh; Rhodes & McDaniel; Rhodes & Watson; Ritter et al.; The Italian Multicenter Study Group in Schnell, 2003)

Definitie misselijkheid

Onaangenaam gevoel gepaard gaand
met neiging tot overgeven

Pathofysiologie CINV

Braakreflex algemeen

- Voorkomt vergiftiging door toxische stoffen
- Gaat vaak samen met misselijkheid

Werking braakreflex

- Contractie van abdominale spieren
- Openen van de cardia
- Vervolgens uitdrijven maaginhoud

Pathofysiologie CINV

Misselijkheid:

Subjectief gevoel

Gaat vaak samen met braken

Tachycardie

Bleekheid, zweten

Mechanisme misselijkheid door cytostatica

diverse receptoren
en neurotransmitters
hebben rol bij CINV:

- dopamine (D2)
- serotonine (5HT3)
- neurokinine (NK1)

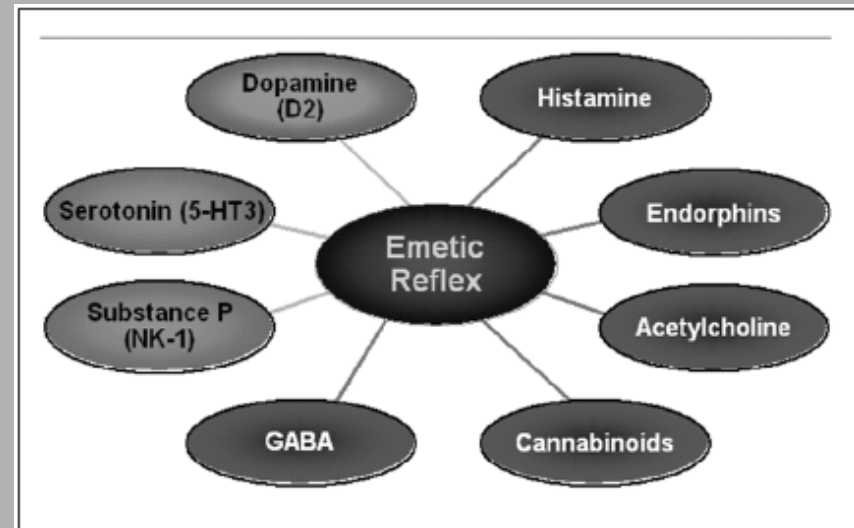

Figure 2: Neurotransmitters That May Play a Role in the Emetic Reflex— Among these, the roles of dopamine, serotonin, and substance P have been translated into clinically useful therapeutic applications. GABA = gamma-aminobutyric acid.

Rol anti-emetica

- Anti-emetica binden op deze receptoren (antagonisten)
- Binding van neurotransmitters wordt verhinderd.
- Dit voorkomt inwerking emetische prikkels, voorkomt CINV.

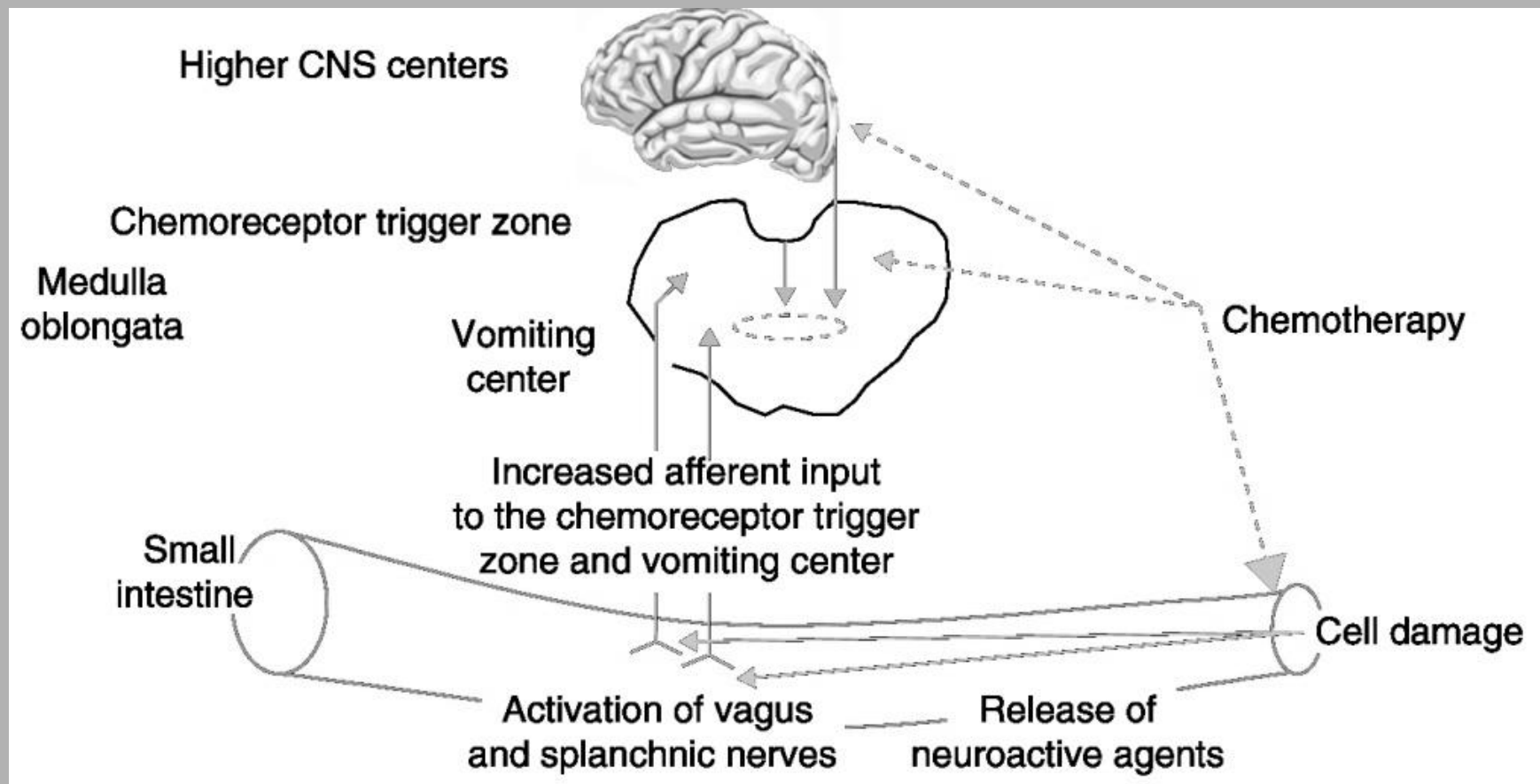

Mechanisme misselijkheid door cytostatica

- Centraal en perifere Zenuwstelsel betrokken bij CINV
- Interactie tussen neurotransmitters en receptoren
- neurotransmitters (agonisten) komen vrij:
Binden op receptoren aanwezig in darm en CZS

Schema

Rol CTZ

- **C**hemo **R**eceptor **T**riggerzone in verlengde van hersenen, buiten bloedhersenbarrière
- Detecteert circulerende emetische middelen
- Verantwoordelijk voor afgeven braaksignalen bij vergiftiging aan integratief braakcentrum

Integratief braakcentrum

- Aansturing braakcentrum loopt via somatisch en autonoom systeem
- via nabijgelegen neurale structuren een complex responspatroon optreedt:

braakreflex gaat werken.

Braakreflex

- **Somatische** efferente paden hebben controle over ademhalings- en buikspieren,
- **Viscerale** efferente onderdelen zorgen voor:
  - Verslapping maagtonus
  - Contractie duodenum (darminhoud in maag)

3 vormen van M&B bij cytostatica

- ✓ Acuut
- ✓ Vertraagd
- ✓ Anticipatoir

Bijkomende factoren

- ✓ Vrouw
- ✓ < 50 jaar
- ✓ Reisziekte

- ✓ Laag alcohol gebruik
- ✓ Ochtendmisselijkheid in zwangerschap
- ✓ (Extreem) angstig

Risicofactoren anticipatoir braken

< 50 jaar

M&B na laatste kuur

Zweten en algehele
zwakte na kuur

Reisziekte

Emotionele druk

Verwachting van
bijwerkingen

Behandelingskenmerken

Type chemotherapie

Dosering
chemotherapeuticum

Therapieschema

Toedieningsweg

Onderzoek naar CINV in de dagelijkse praktijk

Chemotherapy-induced nausea and vomiting in daily clinical practice: a community hospital-based study.

2011 Hillarius et al, Nederlands onderzoek

Methode

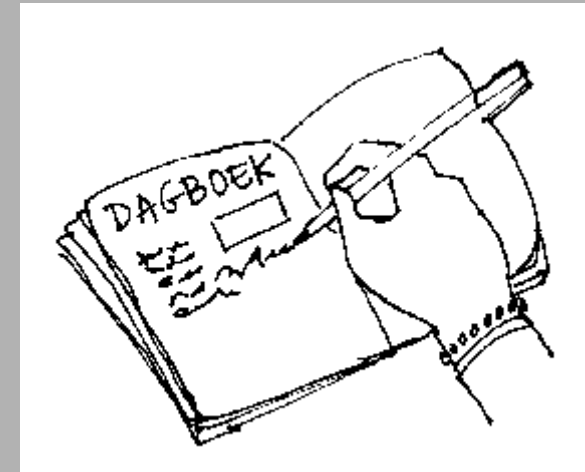

✓ Gedurende 3 cycli dagboek bijhouden:
van dag -1 - dag 7

✓ Gemeten werd HRQOL

✓ Met behulp van FLIE op dag 6

✓ 275 geïncludeerd / einde studie 225 patiënten

Patiënt karakteristieken

- ✓ F/190 M/85 en gem. leeftijd: 56 jr.
- ✓ WHO: 0-3 (253/275 hadden WHO 0-1)
- ✓ Alcohol gebruik
- ✓ Diagnose
- ✓ Doel chemotherapie
- ✓ Emotogeniteit chemokuur
- ✓ Reisziekte/ochtendmisselijkheid
- ✓ 6 verschillende a.e. schema's (NCCN 2007)

Resultaten

- ✓ 1/3 rapporteerde:
Substantiële impact
M&B dagelijks leven
- ✓ Meer M&B bij
jongeren en vrouwen

- ✓ Meer acute M&B bij
anthracyclines

- ✓ Late M&B: geen
aanpassing a.e beleid

Conclusie van het onderzoek

Meer aandacht besteden aan klachten van late misselijkheid.

En:

Anti-emetica beleid aanpassen, verbeteren.

Onderzoek naar effect therapeutische massage op o.a. misselijkheid

- ✓ Last cijfer voorafgaand aan massage
- ✓ Massage 20 minuten (handen en/of voeten)
- ✓ Opnieuw lastcijfer

- ✓ Vragenlijsten

Waar is verder naar gekeken?

Verschil tussen rust en massage in 2 groepen

Deelnemers kregen:
2 sessies met massage of
2 sessies 'quiet rest'

Resultaten en vervolg

- ✓ Bij de massage groep: duidelijke afname gezien van o.a. misselijkheidsklachten
- ✓ Bij de quiet rest groep: geen of heel lichte afname of klachten namen zelfs toe
- ✓ **VERVOLG:**
Onderzoek naar duur van afname klachten

Behandeling volgens welke richtlijn?

- NCCN www.nccn.org
- ESMO www.esmo.org
- ASCO www.asco.org
- MASCC www.mascc.org
- Oncoline www.oncoline.nl

Richtlijnen naast elkaar

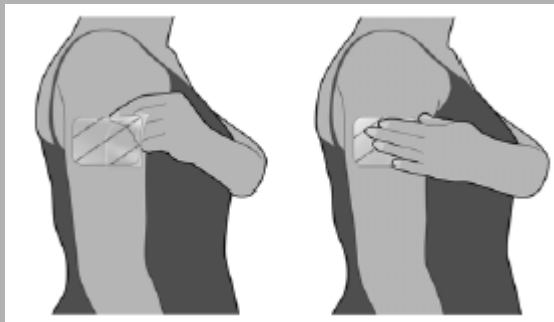
- ✓ Voornamelijk overeenkomsten
- ✓ Evidence based

a.e. middel in USA

- Sancuso patch
- ✓ Granisetron transdermaal (5HT3 antagonist)
- ✓ 3,1 mg/24 uur

- 1-2 dagen tevoren aanbrengen, werkt 7 dagen
- Bijwerkingen = or/i.v.

a.e. middel in USA en Europa

- Palonosetron
  - ✓ 5HT3 antagonist
  - ✓ 30 min voor start
  - ✓ 250 mcg als i.v. bolus
  - ✓ i.c.m. corticosteroid

MAT

MASCC Antiemesis Tool

- ✓ Checklist om CINV inzichtelijk te maken voor zorgverlener en patiënt
- ✓ <http://www.mascc.org/mat>

Emend bij anthracyclines

Bij alle kuren met anthracyclines?

Vanaf kuur 1?

i.v. of oraal

Take back to work messages

- Ondanks nieuwe medicatie blijft CINV de meest belastende bijwerking
- Weinig nieuwe middelen op dit moment in de pijplijn
- Onderzoek en ontwikkeling a.e. moet doorgaan

Take back to work messages

- Wees meer alert op klachten van late misselijkheid en braken, pas medicatie aan
- Maak gebruik van hulpmiddelen
- Pas niet-medicamenteuze interventies toe als standaard onderdeel

Vragen?

